

Hallehøj – her kommer jeg!

Trine Hyllested

Anmeldelse af Sigurd fortæller om naturvidenskab, Politikens Forlag, 2021. Tekstbog, aktivitetsbog og brætspil.

Folk der kan formidle naturvidenskab til almindelige mennesker uden at bruge alt for mange svære ord og begreber, har altid fascineret mig, både i bøger og på film. Jeg har undervist lærer- og pædagogstuderende i naturfagene en stor del af mit erhvervsaktive liv. Det har været en evig udfordring at finde tekster til de voksne studerende der formidlede noget meget svært på en letforståelig måde uden at gå på kompromis med det faglige indhold. Jeg har brugt Eirik Newth: *Jagten på Sandheden*, Bill Bryson: *En kort historie om næsten alt* m.fl. Nu er der kommet en ny bog skrevet af en cand.phil. ... i musikvidenskab!

Naturvidenskabsfolks viden og ansættelsesposition bliver meget hurtigt, bevidst eller ubevidst, brugt som magtinstrument til at undertrykke andre der ikke ved det samme som en selv. Naturvidenskabens præcise sprog er i sig selv et magtinstrument der udelukker rigtig mange fra at gå med ind i diskussionen om naturvidenskab, og hvordan den skal bruges. Er man nødt til at forstå alting

i naturvidenskab helt til bunds før man kan være med til at diskutere? Hvad betyder det for demokratiet?

Heldigvis har vi i Danmark en Klods-Hans der nu også kaster sig ud i at formidle naturvidenskab uden ærefrygt og autoritetstro. En Klods-Hans der tror på at det kan han sagtens finde ud af, og gør det. Han synger så det skingrer efter, tager sin træsko og sin krage og går i lag med naturvidenskabsprinsessen. Han lærer selvfølgelig noget undervejs, konsulterer gode folk der forklarer og hjælper. Det har de gjort godt. Han indrømmer selv i sit forord at det har været et ubeskriveligt stort arbejde og en meget stor erkendelsesproces. Naturen har fx ingen hensigter, dyrene har ikke valgt at se ud som de gør, og forklaringerne gælder kun indtil noget andet er bevist. Men hatten af for en cand.phil. i musikvidenskab der formidler naturvidenskab med en så stor fascination og fortælleglæde at det smitter læserne – i hvert fald i vores familie fra en på ni år til en på 64 år!

Det er Sigurd Barrett der er vores Klods-Hans. Jeg må indrømme jeg var virkelig spændt da jeg fik tilsendt materialet til anmeldelsen: en tekstbog, en lille aktivitetsbog med naturfagsaktiviteter og et brætspil for hele familien i en pakke fra Politikens Forlag. I tekstbogen er der links til Sigurds sange og film til hvert af de 17 kapitler. De kan også findes på nettet. Materialet har en bred målgruppe fra fem til 100 år. Det er nok en umulig opgave, men der gøres et helhjertet forsøg.

Jeg blev så glad for tekstbogen at jeg ikke kunne slippe den. Jeg læste de

330 velillustrerede sider næsten ud i et. Bogen er inddelt i 17 kapitler der forsøger at tage udgangspunkt i almindelige menneskers måde at tænke naturvidenskab på. Fx "Vi måler og vejer", "Vejret", "Mennesket prøver at forstå verden". Den bog ville jeg gerne anbefale mine tidligere natur/teknologistuderende som en appetitvækker på naturvidenskab. Der er i bogen forklaringer på alt fra atomer til evolution, og der er næsten ingen fejl. Dog findes der vel strengt taget ikke tang i en græsplæne (s. 86), og man kan vel heller ikke forklare hvorfor planterne blomstrer (s. 280). Har de en hensigt med det? Selvfølgelig har Sigurd haft en klog oldermand i cand.scient., ph.d. Hans Buhl fra Steno Museet til at hjælpe sig. Han har også haft fx sin gode musikerven Eskild Dohn, der bl.a. er cand.mag. i eksakte videnskabers historie. Så ingen træer vokser ind i himlen alene.

Jeg blev rigtig glad. Glad for at man på en sprudlende og overskudsagtig måde kunne forklare så mange svære ting på så få sider: s. 24 "Da jorden blev dannet, var den så varm, at den var flydende. Ligesom flydende chokolade, der ikke er størknet endnu." Engagerede tekster om videnskabsmænd og kvinder der har viet deres liv til at undersøge og undre sig: s. 130 "Den eneste måde vi kan forstå himmelrummet, er ved at studere det hele tiden. Vi må måle nøjagtigt, skrive alting op og regne det hele sammen!" sagde Tycho Brahe. "På den måde var han med til at grundlægge det, man kalder den moderne naturvidenskab".

Tekstbogen er fint og fjollet illustreret, men der har åbenbart ikke været en faglig redaktør inde over illustrationerne, for på livets træ nedstammer pattedyrene fra fuglene (s. 81). En solfanger og en solcelle forveksles på s. 238, og genbrug betyder åbenbart at vi på samme tid sorterer affaldet, men også brænder det af for at få varme i vores huse (s. 323). Det er ikke genbrug i min optik. Vi har i Danmark gjort os alt for afhængige af at brænde affald af i stedet for at sortere og genanvende det.

Aktivitetsbogen er skrevet af en naturfagsdidaktiker og en retskemiker! Den er fyldt med velkendte, gennemprøvede småforsøg. Nogle af dem ser ud til at være fotograferet hjemme i egen have!

Spillet er lavet af Eskild og Sigurd med flere hjælpere og er for hele familien. Det handler om at samle vidensbrikker, det er spændende og velkomponeret. Da jeg spillede det med min nevø på ni år, vandt han over mig selvom jeg kunne svare på alle spørgsmål, så det handler som i så mange andre af livets spørgsmål ikke bare om at have faglig viden. Held, strategi og guldmønter har også betydning. Vi fandt faktisk ud af at det ville være godt at starte med at dele en guldmønt ud til hver deltager på forhånd, ellers kan de ikke agere efter kortene med "forsøg".

Imidlertid varede det lidt før jeg gik ind på YouTube og så filmene og hørte sangene der hører til hvert kapitel. Der er 17 film på hver ca. 25 minutter. Jeg blev skuffet. Forstår man ikke hvad oldermænd skriver, så læser Sigurd det op og synger det for dig! Så kan du lære det, ka' du! Sigurd besøger mange spændende steder på naturvidenskabelige museer med mikrofon og ternet jakke. For mig lignede det en krydsning mellem provinskomedie og dårlig undervisningsoplæsning af de ellers gode tekster. Det var fyldt med krydsklip, sorte tavler og løftede pegefingre. Jeg ville umiddelbart sige: Do not tell it, show it! Jeg så Sigurds Bjørnetime på DR med mine børn for 25 år siden, men ville børn i dag mon kunne lide det? Det viste sig mindst én kunne. Aske på ni år indvilgede i at se den første film på 25 minutter og give mig sin mening. Da vi var færdige med den, ville han se den næste og den næste. "De forklarer det jo så man kan forstå det, kan du høre det?" "Det er supersjovt at de voksne klæder sig ud og fjoller rundt!"

Kort sagt: Vi har brug for ukuelige Klods-Hanser der kaster sig over naturvidenskabsprinsessen. Jeg håber at flere vil gå i lag med hende! Tak skal du have, Sigurd!